

Ἐκ τούτου τοῦ συμβολικοῦ μεταξὺ Ἀδάμ καὶ Χριστοῦ συνδέσμου πηγάζουσιν ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ καὶ αἱ περὶ τοῦ δόγματος τῆς «παρθενικῆς γεννήσεως» τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελικαὶ καὶ διδασκαλικαὶ διότι καὶ ὁ Ἀδάμ ἐκ τῆς «παρθενικῆς γῆς» διὰ τοῦ λόγου τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐπλάσθη. Ἀναγινώσκει τις π. χ. παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Φλαβίῳ περὶ τῆς τοῦ Ἀδάμ πλάσεως ἐκ τῆς παρθενικῆς γῆς, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀκόμη βροχὴ ὕγρανεν, οὐδὲν αἷμα ἐμόλυνεν, οὐδὲν ἄροτρον ἀνεσκάλευσεν. Ἡ παρθενικὴ τῆς Δαμασκοῦ γῆ, ἡ ὁποία κατὰ τὴν τῶν χριστιανῶν προσκυνητῶν δοξασίαν ἐχρησίμωσεν εἰς τὴν πλάσιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ἐχρησίμωσεν ἀκόμη τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἰς ἀλχημικούς σκοπούς ὡς ἰδιαζόντως πλεονεκτοῦσα δύναμις. Ἦδη ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος (ἐν τῷ Β' αἰῶνι μ. Χ.) ἐρμηνεύει σαφῶς τὴν μεταξὺ τῶν παραδόσεων περὶ τῆς πλάσεως τοῦ Ἀδάμ καὶ τῶν εὐαγγελικῶν διδασκαλιῶν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ συνάφειαν. Αὐτὸς λέγει: «Ὡσπερ ὁ πρωτόπλαστος Ἀδάμ ἐξ ἀσκευάστου καὶ παρθενικοῦ ἔτι χόος χειρὶ, τούτέστι τῷ θεῷ λόγῳ, ἐπέπλαστο, ὡς ἄρα Χριστὸς, Ἀδάμ ὁ δεύτερος, ἐκ Μαρίας, παρθένου οὔσης, ἐγένετο.»

Αὕτη ἡ ἀλληγορικοσυμβολικὴ παραδοχὴ ἤγαγεν ἔτι περαιτέρω. Ὁ Ἀδάμ ἐπλάσθη τὴν ἕκτην ἡμέραν τῆς κοσμογονίας εἰς ποίαν ὁμοῦς ἡμέραν τοῦ ἔτους ἐπλάσθη ὁ κόσμος; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀποκρίνεται τὸ Ταλμουδ, ὅπερ λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον τὴν πρώτην Ἰανουαρίου. Κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον δηλονότι ἴσχυεν ἤδη καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀποκλειστικῶς τὸ ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῦ, ἀρχομένου τὴν πρώτην Ἰανουαρίου καὶ τὸ Ταλμουδ, πειρώμενον ν' ἀποδείξῃ ἐθνικὴν τὴν ξένην ἀλλ' ἀνεκρίζωτον πλέον ταύτην ἑορτὴν, ἀνατρέχει μέχρι τοῦ Ἀδάμ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Ἀδάμ τὴν ἕκτην Ἰανουαρίου ἐγεννήθη, παρεδέχθησαν οὕτως ἀλληγορικῆ συνεισφορά ταύτην τὴν ἡμέραν ὡς γενέθλιον τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἑορτὴν αὐτῆς ὠνόμασαν «Ἐπιφάνειαν», ἧτοι ἐμφάνισιν τοῦ Ἰησοῦ. Αὕτη ἡ ἔκφρασις ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πάντοτε ἐπὶ Θεῶν, ὡς περιγραφὴ τῆς λέξεως «γέννησις», καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐώρταζον ἀκριβῶς τὴν 6 Ἰανουαρίου τὴν ἑορτὴν τῆς «ἐπιφάνειας τοῦ Ὁσίριδος.»

Αὕτη ἡ ἑορτὴ τῆς τοῦ «Χριστοῦ ἐπιφάνειας», ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, ἑορτάζεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καθολικῶν καὶ ὑπὸ τῶν διαμαρτυρομένων ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς πάντοτε ὄνομα, ὑπὸ τῶν καθολικῶν δὲ ὡς ἑορτὴ «τῶν Ἁγίων τριῶν Βασιλέων.»

Ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐν τῷ ἑλληνοχριστιανικῷ κόσμῳ, ἡ 6 Ἰανουαρίου διετήρησε τὸ κύρος αὐτῆς ὡς ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἐπὶ μακρότε-

ρον ἐν τῇ Δύσει ὁμοῦς, παρὰ τοῖς Λατίνοις χριστιανοῖς δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ, καὶ ὑπὸ τῆς 25 Δεκεμβρίου παρηγωνίσθη. Ἐν Ῥώμῃ ἔπρεπεν ὁ χριστιανισμὸς μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ ἐθιμοταξιῶν, ἐν γένει μετὰ τῶν αὐτοῦ ἑορτῶν, νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, διὰ νὰ ἐκταθῇ ταχύτερα καὶ ἀσφαλέστερα. Ἐν Ῥώμῃ ὁμοῦς ἐώρταζον τὴν 24 καὶ ἰδίᾳ τὴν 25 Δεκεμβρίου, τὴν ἑορτὴν natalis solis invicti, τὴν γενέθλιον ἑορτὴν τοῦ νικῶντος Ἡλίου (σχετικῶς τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου, μεθ' οὗ ἡ ἡμέρα, ἡ κυριαρχία δηλαδὴ τοῦ ἡλίου, πῦξανε πάντοτε), ἧτοι τὴν γενέθλιον ἑορτὴν τοῦ ἐκ νέου πάλιν πρὸς τὴν γῆν στρεφομένου ἡλίου.

Καὶ οἱ ἀρχαῖοι Πέρσαι ἐώρταζον κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας τὴν τοῦ Ἡλίου ἑορτὴν ἢ τοῦ Μύθρα. Ὁ χριστιανισμὸς λοιπὸν μετέβαλε ταύτην τὴν γενέθλιον τοῦ Ἡλίου ἡμέραν εἰς ἐκείνην τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ τὸ Σάββατον μετέθηκεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σεβομένην ἡμέραν τῆς μηνῆς τοῦ Ἡλίου, τὴν ἡλιακὴν (Κυριακὴν).

Οἱ νεοφώτιστοι Χριστιανοὶ ὡς σύμβολον, ὡς προσωποποίησιν τοῦ Ἡλίου τὸν Ἰησοῦν ὑπέλαβον. Καὶ πόσον βαθέως ἡ τοῦ Ἡλίου λατρεία καὶ ἰδίᾳ ἡ μετὰ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων σχέσις αὐτῆς ἐν τῇ τοῦ λαοῦ πίστει ἐβρίζουτο, ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Πάππας Λέων ὁ μέγας (ἀπέθανε 461) ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Χριστουγέννων κηρύγματι αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ εἴπῃ «Θαυνάσιμον τὸ πιστεῦναι, ὡς ἡ τῆς χριστιανικῆς ἑορτῆς ἡμέρα οὐχ οὕτω γε εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ, ὅσω περ εἰς τὴν τοῦ νέου Ἡλίου γέννησιν τὴν ἀρχὴν ἀναφέρει.»

Ἄλλ' ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος κρίνει περὶ τούτου ἐξάπαντος πραότερον, λέγων «Ὅρθως δέ που οἱ ἄνθρωποι τὴν ἁγίαν ταύτην τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως ἡμέραν «νέον ἥλιον» ὀνομάζουσι, καὶ οὕτω τῷ ἑαυτῶν ἔθει ἐπαληθεύουσιν, ὡς ἄρα Ἰουδαῖοί τε καὶ ἐθνικοὶ ἐπὶ τῷ γε ὁμόφωνοι.»

Αὕτη ἡ τῆς γενέθλιου ἑορτῆς τοῦ Σωτῆρος μετὰθεσις κατὰ τὴν 24 καὶ 25 Δεκεμβρίου ἐπέδωκεν ἔτι μᾶλλον, καθ' ὅσον διὰ ταύτης ἠδύνατο νὰ υἰοθετηθῇ ἀκόμη ἄλλη σπουδαία διὰ τὴν χριστιανικὴν λατοσίαν Ῥωμαϊκὴ ἑορτή. Τὴν 25 Μαρτίου ἐώρταζε δηλονότι ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς λαμπρὰν τινα καὶ φαειρὰν ἑορτὴν πρὸς τιμὴν «τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν», ἧτις κατὰ τὸν Φώτιον «τὴν ἡμετέραν ἐξ Ἄδου ἀπολύτρωσιν» δηλοῖ. Ἄλλ' ἐκ τῆς 25 Δεκεμβρίου ὀπισθοδρομικῶς μέχρι τῆς 25 Μαρτίου εἶναι ἀκριβῶς ἐννέα μῆνες ποία ὄθεν ἄλλη ἡμέρα παρὰ ἡ τελευταία αὕτη ἠδύνατο φυσικώτερον ν' ἀναδειχθῇ ἡμέρα τῆς Εὐαγγελιστικῆς αὐτοῦ; Εἰς τὴν θέσιν «τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν» ἀντεισῆλθεν «ἡ Μητὴρ τοῦ Θεοῦ», καὶ ἡ ἐθνικὴ ἑορτὴ ἔλαβε τὸ χρι-

λείται τὸ ἀρχαῖον καὶ πλήρες ἀφελείας ἀγγλικὸν ἔθιμον: to kiss under the mistletoe (φίλημα ὑπὸ τὸν ἰξὸν), δι' οὗ παρέχεται εἰς τοὺς νέους ἡ ἐλευθερία νὰ ἀσπάζωνται ἕσας κορασίδας ἠθελον εὔρει ἰσταμένας ὑπὸ τοὺς ἄνωθεν κρεμαμένους ἐκεῖνους κλάδους. Φαντάζεται τις εὐκόλως τὰς ἐνέδρας καὶ τὴν κατασκοπεῖαν τῶν νέων, καὶ τὰς κραυγὰς, τὴν δρομαίαν φυγὴν, καὶ . . . τὰ ἐρυθήματα τέλος τῶν ἀπροσέκτων νεανίδων.

Ἐν τῷ μεταξῦ ὅμως τούτῳ παρασκευάζεται ἐν τῷ μαγειρείῳ ὁ περίφημος ἀγγλικὸς πλακοῦς pudding. Ἡ νεαρὰ καὶ ξανθὴ οἰκοδέσποινα, πορφυρᾶς ἔχουσα τὰς παρεῖας, πλήρη ἀλφίτων τὴν κόμην καὶ ὑπὸ ζύμης κεκαλυμμένης τὰς χεῖρας, κόπτει εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ ἀπαραίτητον εἰς κατασκευὴν τοῦ πλακοῦντος ῥόδιον λίπος, μαλάσσει καὶ σφίγγει διὰ τῶν μικρῶν τῆς δακτύλων τὴν λευκὴν ζύμην, φυλακίζει καὶ δένει αὐτὴν ἐντὸς τοῦ χειρομάκτρου, καὶ τὴν βυθίζει τέλος ἐντὸς τῆς μεγάλης χύτρας τοῦ μαγειρείου, ἵνα βράσῃ ἐκεῖ διὰ σιγανοῦ πυρός.

Τέλος πάντων ὁ πλακοῦς ἐψήθη, καὶ ἡ μεγάλη ἡμέρα ἐφθασε.

Πᾶσα ἀγγλικὴ οἰκογένεια, πλουσία ἢ πτωχὴ, θὰ συναγάγῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ μέλη αὐτῆς περίξ ἀφθόνου τραπέζης. Καὶ αὐτὰ τὰ πτωχοτροφεῖα (workhouses) ἑορτάζουσι τὰ Χριστουγεννάτων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄγγλος ἐργάτης εἶνε ἥκιστα οἰκονόμος καὶ προμηθῆς, οἱ ἔμποροι συνέστησαν τὸν Σύλλογον τῶν Χριστουγέννων (Christmas Club), δι' οὗ καὶ αὐτοὶ οἱ σπαταλώτατοι τῶν ἐργατῶν δύνανται νὰ τελέσωσι φαιδρῶς τὴν ἐθνικὴν ἑορτὴν, πληρώνοντες ἀπὸ τῆς πρώτης ὁκτωβρίου ἀνὰ πᾶσαν ἐβδομάδα ἡμισυ σελίνιον (ἢ 1 ἢ 2, ἀναλόγως τῆς διαθέσεως καὶ τῶν πόρων τῶν) εἰς τὸν ὀσπώλην, τὸν κρεωπώλην καὶ τὸν ὀρνιθοπώλην. Ὁ ἔμπορος συνάγει τοὺς ἐράνους, καὶ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἀποδίδει αὐτοὺς εἰς σταφίδας, σάκχαριν, χῆνας, πλακοῦντας κ.τ.λ. Οὕτω δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ πτωχότατοι, οἱ ἄστεγοι καὶ οἱ σπάταλοι κοινουοῦσι τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς γενικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, ἐκτὸς ἂν—ὅπερ συμβαίνει πολλάκις—πτωχεύσῃ ἐν τῷ μεταξῦ ὁ ἔμπορος, καὶ οἱ ἔρανοι τῶν καταβαλόντων μεταβῶσιν εἰς τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως τὰ βαλάντια.

Ἡ ἐπαύριον τῶν Χριστουγέννων εἶνε ἡ ἡμέρα τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν δώρων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν πρωτοχρονιάν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ δῶρα ταῦτα περιλείονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντὸς κυτίδων (boxes), καλεῖται ἐκ τούτου καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη boxing day. Ὡς παρ' ἡμῶν ἡ πρώτη τοῦ ἔτους, οὕτως ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ boxing day εἶνε συγχρόνως ἡ προσφιλέστατη καὶ ἀπὸ μακροῦ προσδοκωμένη ἡμέρα τῶν διανομῶν, τῶν ὀδοκαθαριστῶν, τοῦ γαλακτο-

πώλου, τοῦ γραμματοκομιστοῦ, καὶ πάσης τῆς λοιπῆς ὑπηρετικῆς ομάδος, ἧτις ἀπὸ πρωῶς μέχρι ἐσπέρας πληροὶ τὸ μαγειρεῖον, ὅπου εὐρίσκει πλακοῦντα ἰδιαιτερον, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένον, καὶ φιάλας τινὰς ῥακῆς (gin) ἢ βισκίου. Ἐκεῖθεν ἐξέρχονται πάντες τὴν νύκτα πλήρη μὲν ἔχοντες τὸν στόμαχον κρεῶν καὶ πλακοῦντος καὶ οἴνοπνεύματος, μεστὴν δὲ τὴν κεφαλὴν ἀναθυμιάσεων, καὶ σπεύδουσι νὰ ἀναλύσωσιν εἰς ῥακὴν, ἐντὸς τοῦ πρώτου πνευματοπωλείου, τὰ ἐντὸς τοῦ βαλαντιῦ των περισυναχθέντα ὀλίγα κέρματα. Εἶτα δὲ περιέρχονται τὰς ὁδοὺς, κατὰ κλονουμένας καὶ οἰνοβαρεῖς ομάδας, ὠρούμενοι καὶ θορυβοῦντες, πίπτοντες καὶ ἀνεγειρόμενοι, θραύοντες τὰς ὑέλους, ἀποσπᾶντες τοὺς κώδωνας καὶ τὰ ῥόπτρα τῶν οἰκιῶν, ποῦ δὲ καὶ που συντρίβοντες καὶ τινὰς φανούς. Ἡ ἀστυνομία ἀνεχεται, κατ' ἐπικρατῆσαν ἔθιμον, τὰ κρόνια ταῦτα, καὶ ἀρκεῖται συλλέγουσα τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐκ τοῦ βορβόρου τοὺς διανυκτερεύσαντας ἐντὸς τῶν αὐλάκων μεθύσους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ὧν ἐπὶ νύκτα ὄλην δὲν ἐτάραξεν οὔτε διέκοψε τὸν μοιυδρινὸν ὕπνον ἢ βροχὴ καὶ τὸ ψῦχος.

A. Σ. Β.

Ἡ ΜΙΚΡΑ ΦΩΣΦΟΡΟΠΩΛΙΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἄνδερσεν.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ, ἡ χιών πυκνὴ κατέπιπτε καὶ τὸ σκότος ἤρχιζεν ἐπικρατοῦν ἢ ἐσπέρα—τελευταία ἐσπέρα τοῦ παλαιοῦ ἔτους—προῦχώρει. Ἐν τούτοις μ' ὄλον τὸ ψῦχος καὶ τὸ σκότος μικρὰ πτωχὴ κόρη, ἀσεπῆς καὶ ἀνυπόδητος, ἐπλανᾶτο εἰσέτι εἰς τὰς ὁδοὺς. Ὁταν ἐξῆλθε τῆς οἰκίας τῆς ἐφόρει ζευγὸς ἐμβάδων, αἵτινες ὅμως ἦσαν μεγάλα δι' αὐτὴν—ἀνῆκον πράγματι εἰς τὴν μητέρα της—, καὶ ἐνῶ ἔτρεχε ταχέως ἀπὸ τῆς μίας εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς ὁδοῦ ὅπως ἀποφύγῃ τὰς ἀμάξας, αἱ ἐμβάδες κατέλιπον τοὺς πόδας της. Καὶ τὴν μίαν μὲν ἐξ αὐτῶν δὲν κατῴρθωσεν νὰ εὔρῃ, τὴν δὲ ἄλλην ἀνῆρπασε μικρὸν παιδίον καὶ ἀνεχώρησε δρομαῖον, φρονοῦν βεβαίως ὅτι ἡδύνατο νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς καιτὶς τῆς κούκλας του.

Οὕτω προῦχώρει ἡ μικρὰ, καὶ οἱ μικροὶ τῆς πόδες ἐγίνοντο ἰάνθινοι ἐκ τοῦ ψύχους. Εἰς τὴν χεῖρά της ἐκράτει μικρὸν κυτίον φωσφόρων, ἱκανὰ δὲ ἄλλα ἔφερον ἐντὸς τῆς βακώδους τῆς ποδιάς. Οὐδὲς καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ἡμέραν ἠγόρασεν ἐξ αὐτῶν, οὐδὲς τῇ ἔδωκε μίαν κἄν δεκάραν. Τρέμουσα ἡ δυστυχὴς κόρη ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης ἐσύρτο εἰς τὰ πρόσω, ζῶσα εἰκὼν τῆς θλίψεως! Πτωχὴ κόρη!

Νιφάδες χιόνος κατέπιπτον ἐπὶ τῆς ὥραίας μακρᾶς τῆς κόμης, ἧτις ἐκυμάτιζεν ἀνελισσομένη εἰς χαριεστάτους βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὤμων της. Ἄλλ' οὔτε τὴν καλλονὴν αὐτῆς οὔτε τὸ